

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Wydział Architektury

ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań, tel. +48 61 665 3301, fax +48 61 665 3300

e-mail: office_darf@put.poznan.pl, www.architektura.put.poznan.pl

KARTA OPISU MODUŁU ZAJĘĆ

Nazwa modułu/przedmiotu		Kod	
TEORIA PLANOWANIA MIAST I OSIEDLI PROJEKTOWANIE ZESPOŁÓW URBANISTYCZNYCH		A_K_1.5_003	
Kierunek studiów	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny)	Rok / Semestr	
ARCHITEKTURA	ogólnoakademicki	III/5	
Specjalność	Przedmiot oferowany w języku:	Kurs (obligatoryjny/obieralny)	
-	polskim/angielskim	obligatoryjny – wykład obieralny – projekt	
Godziny		Liczba punktów	
Wykłady: 30 Ćwiczenia: - Laboratoria:- Projekty / seminaria: 45		2+4=6	
Stopień studiów:	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna)	Obszar(y) kształcenia	Podział ECTS (liczba i %)
I	STACJONARNE	NAUKI TECHNICZNE	6 (100%)
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku)	
kierunkowy		ogólnouczelniany	
Odpowiedzialny za przedmiot:		Wykładowca:	
dr hab. inż. arch. Robert Ast		dr hab. inż. arch. Przemysław Biskupski	
e-mail: robert.ast@put.poznan.pl		e-mail: przemyslaw.biskupski@put.poznan.pl	
Wydział Architektury			
ul. Nieszawska 13 A, 61-021 Poznań			
tel. 61 665 32 70			
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:			
1	Wiedza:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ student ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę ogólną obejmującą kluczowe zagadnienia z zakresu kompozycji urbanistycznej i podstaw projektowania urbanistycznego, ▪ student ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu projektowania urbanistycznego, ▪ student ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań projektowania urbanistycznego. 	
2	Umiejętności:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie, ▪ student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić istniejące rozwiązania przestrzenne w zakresie projektowania urbanistycznego. 	
3	Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, ▪ prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy w zakresie różnych sytuacji przestrzennych w skali architektonicznej i urbanistycznej. 	
Cel przedmiotu:			
1. Głównym celem jest zapoznanie się z uwarunkowaniami i problemami związanymi z procesami urbanistycznymi i planistycznymi, a przede wszystkim zdobycie umiejętności projektowania zespołu urbanistycznego o znacznym stopniu złożoności w zakresie analiz urbanistycznych.			
2. Celem jest też zdobycie umiejętności definiowania założeń programowo-przestrzennych i tworzenia			

<p>optymalnej koncepcji zagospodarowania i zabudowy terenu, z uwzględnieniem zasad kompozycji urbanistycznej i kształtowania optymalnego wizerunku miasta jako czynnika konkurencyjności i <i>public relations</i>.</p>			
<p>Efekty kształcenia</p>			
<p>Wiedza:</p>			
Efekty kierunkowe		student, który zaliczył przedmiot,	Odniesienie do obszarowych efektów kształcenia
W01	AU1_W13	ma szczegółową wiedzę dotyczącą podstaw projektowania urbanistycznego, a także kompozycji przestrzennej	P6S_WG
W02	AU1_W18	zna podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich z zakresu projektowania oraz infrastruktury technicznej miasta	P6S_WG
<p>Umiejętności:</p>			
U01	A1_U01	student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, także w języku angielskim, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie,	P6S_UW
U02	A1_U21	potrafi , rozumiejąc wzajemne relacje obiektu i otoczenia, dokonać identyfikacji istniejących zasobów funkcjonalno-przestrzennych, dokonać ich ewaluacji oraz sformułować odpowiednie wnioski dotyczące możliwych przekształceń w skali urbanistycznej; potrafi przygotować plan zagospodarowania terenu o narastającym stopniu złożoności	P6S_UW
U03	A1_U25	potrafi przy formułowaniu i rozwiązywaniu zadań inżynierskich dostrzegać ich aspekty społeczne, historyczne, przyrodnicze, krajobrazowe, ekonomiczne i prawne	P6S_UW
<p>Kompetencje społeczne:</p>			
K01	A1_K01	potrafi pracować nad wyznaczonym zadaniem samodzielnie oraz współpracować w zespole, przyjmując w nim różne role; wykazuje się w tej pracy odpowiedzialnością	-
K02	A1_K05	ma świadomość i rozumie ważność pozatechnicznych aspektów i skutków działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje	-
<p>Metody kształcenia</p>			
<p>1. wykład / wykład problemowy / wykład z prezentacją multimedialną. 2. ćwiczenia / metoda ćwiczeniowa (ćwiczebna) oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy (film, fotografie, materiały archiwalne, teksty źródłowe, dokumenty, roczniki statystyczne, mapy, Internet itp.) / metoda projektu / studium przypadku (studium przykładowe) / klasyczna metoda problemowa. 3. eLearning Moodle (system wspomaganie procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).</p>			
<p>Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia</p>			
<p>1. Wykład: - obecność na wykładach - zaliczenie na prawach egzaminu</p> <p>2. Ćwiczenia: - pozytywna ocena z przeglądów, - wykonanie projektu zaliczeniowego.</p> <p>Ocena formująca: przeglądy zaawansowania prac i/lub obrona na forum grupy. Przeglądy cząstkowe sprawdzają stopień zaawansowania pracy studenta – pozytywne oceny z przeglądów są niezbędne do zaliczenia przedmiotu.</p> <p>PRZEGLĄD I Zamknięcie etapu analiz. Raport o miejscu w formie książeczki oraz wszystkie analizy, których opracowanie było przewidziane na zajęcia 1-3, w skalach odpowiadających tematowi.</p> <p>PRZEGLĄD II Zamknięcie etapu podsumowania analiz i waloryzacji. Przegląd zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Opisane powyżej analizy waloryzujące badany obszar, przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy).</p> <p>PRZEGLĄD III Przegląd zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Koncepcja projektowa centrum w skali 1:1000 lub 1:2000 przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy). Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0</p>			
<p>Ocena podsumowująca:</p>			

Końcowy przegląd na ostatnich zajęciach – wystawa projektów i prezentacja rozwiązań projektowych na forum grupy.

Forma oddania projektu plansze: A3,A2, B2 oraz płyta CD z zapisem projektu (format jpg.)

Aby uzyskać ocenę pozytywną z przedmiotu należy:

- praca projektowa musi zostać wykonana zgodnie z w/w zakresem opracowania
- ilość nieobecności w ciągu semestru nie może przekraczać 30%
- należy uzyskać oceny pozytywne ze wszystkich 3 przeglądów
- praca projektowa musi być opracowana graficznie w sposób czytelny, estetyczny i nowatorski
- ostateczna ocena jest sumą ocen z przeglądów, wartości merytorycznej i graficznej projektu i aktywności podczas zajęć.

Przyjęta skala ocen: 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Treści programowe

Wykład:

- Wprowadzenie do zagadnień związanych z kształtowaniem struktury miejskiej w układzie całości miasta jak i poszczególnych jego części. Elementy struktury miejskiej wg K. Lyncha.
- Elementy miastotwórcze, jako budulec złożonych układów struktur miejskich.
- Teorie budowy miast. Historia rozwoju oraz idei budowy miast.
- Planowanie miast i osiedli wg Wł. Czarneckiego.
- Obszary centralne struktur miejskich, jako efekt i sposób kształtowania się miasta do końca XVIII wieku. Struktura palinosemiotyczna i addytywna
- Przestrzenny rozwój Poznania, jako przykład XIX i XX wiecznych tendencji w sposobie tworzenia tkanki miejskiej. Tożsamość struktury miejskiej.
- Zieleń w strukturze miast jak i ich osiedli.
- Struktura zabudowy i jej poszczególne funkcje.
- Komunikacja w strukturach miejskich i na osiedlach (parametry, rodzaje).
- Kształtowanie osiedli mieszkaniowych. Wybrane zagadnienia.
- Współczesne kierunki i idee rozwoju miast i osiedli.

Ćwiczenia:

Część studialna A

ETAP A1. Opis – raport o miejscu

Zbieranie materiałów wyjściowych, analizy wstępne.

Raport o miejscu zawiera:

część tekstowa w formacie A4

-elementy charakterystyczne miejsca

-historia miejsca

-opis stanu obecnego

część rysunkowa w formacie A4

-powiązania z kontekstem miejskim lub regionalnym

-dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

Forma oddania:

raport opracowany w formie książeczki A4

ETAP A2. Studia analityczne wybranego obszaru i jego powiązań z otoczeniem w skali miasta lub gminy.

Studia analityczne dotyczące:

-położenia i powiązań miejsca z miastem w zakresie funkcjonalnym, kompozycyjnym i komunikacyjnym w skali 1:10 000, 1:5000

-kontekstu miejskiego i warunków naturalnych w tym: ukształtowanie terenu, pokrycie roślinnością, występowanie wód itd.

-istniejące zagospodarowanie (funkcje) i zainwestowanie (inwestycje) opracowywanego terenu i jego otoczenia

ETAP A3.

Analizy szczegółowe wybranego obszaru miasta.

Analizy wybranego obszaru w skali 1:1000 lub 1:2000 w tym:

-powiązań i dostępności komunikacyjnej

-funkcjonalna-inwentaryzacja z zaznaczeniem głównych funkcji i ważniejszych obiektów architektonicznych

-walorów kulturowych-zabytki

-walorów przyrodniczych-zieleń o różnych funkcjach

walorów kompozycyjnych i krajobrazowych miejsca wraz z otoczeniem: punkty, osie i ciągi widokowe, dominanty, akcenty, znaki szczególne pozytywne i negatywne

-krystalizacji i integracji obszaru z głównymi przestrzeniami publicznymi (place, ulice) miasta

Część studialna B

ETAP B. Waloryzacja wybranego obszaru strategicznego - ocena istniejących zasobów, sformułowanie wniosków i określenie głównych założeń projektowych.

Waloryzacja wybranego obszaru strategicznego:

-analiza i ocena ekonomiczna metodą SWOT jako zestaw wytycznych projektowych określających co zachować, co przekształcić i co zagospodarować

-strefowanie wartościujące (wysokie, średnie i niskie wartości) z punktu widzenia walorów przyrodniczych, kulturowych, kompozycyjnych i funkcjonalnych w skali 1:1000 lub 1:2000

Podział strefowy obszaru według wartości określa stopień dopuszczalnych przekształceń wyróżniając wartości:

-wysokie-do zachowania i rewitalizacji

-średnie-do przekształceń i modernizacji

-niskie-do aktywizacji i restrukturyzacji

Część projektowa C

Praca nad koncepcją projektową zespołu urbanistyczno-architektonicznego na przeanalizowanym obszarze, budowanie programu funkcjonalno-przestrzennego złożonego zespołu centrum.

Określenie celów ogólnych projektu:

-poprawa ładu przestrzennego

-poprawa jakości życia mieszkańców

dzięki stworzeniu nowej, atrakcyjnej formy przestrzennej o charakterze wielofunkcyjnym, która przyczyni się do zaspokojenia różnorodnych potrzeb użytkowników i mieszkańców miasta

Określenie dominującej funkcji centrum (handel, biznes, usługi, kultura, edukacja, rekreacja, sport itd.) i funkcji uzupełniających (np. gastronomia).

ETAP C1. Sformułowanie wniosków i wytycznych projektowych w formie tekstowej i rysunkowej-diagramy, schematy, szkice.

ETAP C2.

Budowanie programu przekształceń lub odnowy badanego obszaru, uwzględniającego istniejące uwarunkowania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne z otoczeniem. Koncepcja projektowana kreowana w oparciu o zasadę rozwoju zrównoważonego, czyli uwzględniająca aspekty: przestrzenny, społeczny i ekonomiczny.

Plansza podstawowa:

-koncepcja rozmieszczenia funkcji centrum w skali 1:1000 lub 1:2000

-bilans procentowy powierzchni projektowanych funkcji

-relacje przestrzeni zabudowanych do niezabudowanych -schwarzplan

-projekt zabudowy obszaru centrum: obiekty architektoniczne, przestrzenie placowe i uliczne, tereny zielone

-widok aksonometryczny całej struktury centrum

-widoki perspektywiczne szczególnych miejsc centrum z pozycji człowieka (wejście, punkt kulminacyjny, wyjście) w odniesieniu do „drogi architektonicznej” człowieka poruszającego się po centrum

Część projektowa D.

ETAP D. Projekt urbanistyczny realizacyjny w skali 1:500 wybranego fragmentu opracowywanego centrum.

Projekt urbanistyczny realizacyjny w skali 1:500 wybranego fragmentu opracowywanego centrum z zaznaczeniem:

-obrysu obiektów kubaturowych otaczających główny plac

-ścian pełnych i przeszklonych obiektów

-strzałkami wejść i wyjść w obiektach

-określeniem rodzaju nawierzchni w tym placowej i jej wysokości

-rodzajów oświetlenia (latarnie stojące, wiszące, reflektory, oświetlenie punktowe podłogowe)

-systemu odwodnienia-kratki ściekowe i kierunki spływu wody

-rodzajów zieleni (drzewa, krzewy, trawa, kwiaty)

-detalu urbanistycznego i elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, bramy, pergole, fontanny)

-przedstawienie koncepcji w trzecim wymiarze w postaci: modelu, aksonometrii, wizualizacji

-przedstawienie odrębnych szkiców projektowych z pisemnym komentarzem dokumentujących rozwój koncepcji.

Literatura podstawowa:

1. Czarnecki W., *Planowanie miast i osiedli*, Poznań 1960-1965.
2. *Instrumentalizacja polityki przestrzennego zagospodarowania kraj*, red. Markowski T., Warszawa 2001.
3. Jaśkiewicz J., *Zasada kompensacji przestrzeni w zamkniętych wnętrzach urbanistycznych*, Warszawa 1966.
4. Juchnowicz S., *Śródmieścia miast polskich. Studia nad ukształtowaniem i rozwojem centrów*, Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.
5. Krier R., *Town spaces*, Switzerland 2003.
6. Krier L. *Architektura wybór czy przeznaczenie* Warszawa 2001.
7. Lynch K., *Obraz miasta* Kraków 2011.
8. Ostrowski W., *Urbanistyka współczesna*, Warszawa 1980.
9. Ostrowski W., *Zespoły zabytkowe a urbanistyka*, Warszawa 1980.
10. Panerai P., Castex J., Depaule J.Ch., Samuels I., *Urban forms. The death and life of the urban block*, Great

Britain 2004.		
11. Ast R. <i>Kształtowanie przestrzeni regionów i miast</i> , Poznań 2001.		
12. Gehl J. <i>Życie między budynkami</i> Kraków 2009.		
13. J. M. Minguet <i>Sustainable urban landscape</i> Monsa 2008.		
14. E-skrypt dla przedmiotu "Teoria planowania miast i osiedli i Projektowanie zespołów urbanistycznych".		
Literatura uzupełniająca:		
1. Ast R., <i>Architektura wybrzeża</i> , Wyd. PP., Poznań 1999.		
2. Cichy- Pazder E., <i>Humanistyczne podstawy kompozycji miast</i> , Kraków 1998.		
3. Hall E., <i>Ukryty wymiar</i> , Warszawa 1978.		
4. Hall E., <i>Bezgłośny język</i> , Warszawa 1987 .		
5. Jałowiecki B., <i>Społeczne wytwarzanie przestrzeni</i> , Warszawa 1980.		
6. Palej A., <i>Miasta cywilizacji informacyjnej</i> , Kraków 2003.		
7. Wallis A., <i>Socjologia przestrzeni</i> , Warszawa 1990.		
8. Wejchert K., <i>Elementy kompozycji urbanistycznej</i> , Warszawa 1974.		
9. Wejchert K., <i>Przestrzeń wokół nas</i> , Katowice 1993.		
10. Zuziak Z., <i>Strategie rewitalizacji przestrzeni śródmiejskiej</i> , Kraków 1998.		
11. Żórawski J., <i>O budowie formy architektonicznej</i> , Warszawa 1973.		
Obciążenie pracą studenta		
forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	148	6
Zajęcia wymagające indywidualnego kontaktu z nauczycielem	83	3
Zajęcia o charakterze praktycznym	90	3

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

forma aktywności	liczba godzin
udział w wykładach	30 h
udział w ćwiczeniach/ laboratoriach (projektach)	45 h
przygotowanie do ćwiczeń/ laboratoriów	15 x 3 h = 45 h
przygotowanie do kolokwium/przeglądu zaliczeniowego	22 h
udział w konsultacjach związanych z realizacją procesu kształcenia	3 x 2 h = 6 h
przygotowanie do egzaminu	0 h
obecność na egzaminie	0 h

Łączny nakład pracy studenta:

6 ECTS

148 h

W ramach tak określonego nakładu pracy studenta:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:

30h + 45h + 6h = 81h

3 ECTS

30 h + 45 h + 6 h + 2 h = 83 h

3 ECTS